

Δελτίο Τύπου του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA)

Βιέννη, 7 Ιουνίου 2012

Παρά τη σχετική νομοθεσία, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία δεν εφαρμόζονται στην πράξη

Οι διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με διανοητικές αναπηρίες και των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας συνεχίζει να υφίσταται, παρά την επικύρωση της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία από την ΕΕ και 21 κράτη μέλη. Δύο νέες εκθέσεις του FRA καταγράφουν τις εμπειρίες αποκλεισμού και διακρίσεων που βίωσαν άτομα με διανοητική αναπηρία ή με προβλήματα ψυχικής υγείας. Οι εκθέσεις αυτές υπογραμμίζουν τόσο την ανάγκη αποϊδρυματοποίησης και λειτουργίας στεγαστικών δομών εντός της κοινότητας όσο και την ανάγκη αναδιτύπωσης των νόμων και των πολιτικών ώστε να λαμβάνονται περισσότερο υπόψη οι ανάγκες των ατόμων με αναπηρία. Αμφότερες οι εκθέσεις θα παρουσιαστούν στο διεθνές συνέδριο με θέμα «Autonomy and inclusion» («Αυτονομία και ένταξη») που θα πραγματοποιηθεί στην Κοπεγχάγη, στις 7 - 8 Ιουνίου 2012.

«Εναπομένουν πολλά ακόμη για την πραγμάτωση των δικαιωμάτων των 80 εκατομμυρίων ατόμων με αναπηρία στην Ευρώπη. Η σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία έθεσε έναν φιλόδοξο στόχο για τη βελτίωση της κατάστασης τους. Το ζητούμενο πλέον είναι η υλοποίησή του», δήλωσε ο Morten Kjaerum, διευθυντής του FRA. «Σύμφωνα με έρευνα του FRA, τα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στερούνται νομικών εγγυήσεων, με τα μέτρα μάλιστα λιτότητας να αρχίζουν να επιβαρύνουν επιπλέον την κατάσταση. Η εργασία αυτή θα αποτελέσει τη βάση των συζητήσεων για τη λήψη πρακτικών μέτρων που θα φέρουν αλλαγές στην καθημερινή ζωή των ατόμων με αναπηρία».

1) Έκθεση: «Επιλογή και έλεγχος: το δικαίωμα στην ανεξάρτητη διαβίωση»

Από τη διερεύνηση των εμπειριών σχετικά με την ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με διανοητικές αναπηρίες και προβλήματα ψυχικής υγείας σε εννέα κράτη μέλη της ΕΕ, προκύπτει ότι τα άτομα αυτά αντιμετωπίζουν συχνά **δυσκολίες** στην **καθημερινή τους ζωή**. Ορισμένα από τα κυριότερα προβλήματα είναι τα εξής:

- Νόμοι και πολιτικές που δεν επιτρέπουν σε άτομα με αναπηρία να ζήσουν ανεξάρτητα
- Αρνητικές στάσεις και προκαταλήψεις όσον αφορά τον ενεργό ρόλο των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία
- Έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης και, κατά συνέπεια, εξάρτηση των ατόμων με αναπηρία από την κρατική στήριξη και την παροχή επιδομάτων.

Η έκθεση καταδεικνύει ότι για την επιτυχή ανεξάρτητη διαβίωση η **αποϊδρυματοποίηση** πρέπει να συνοδεύεται από **μεταρρυθμίσεις των**

κοινωνικών πολιτικών στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγειονομικής περίθαλψης και της απασχόλησης, καθώς και από τη δυνατότητα των ατόμων αυτών να επιλέγουν τον τρόπο στήριξής τους. Τα άτομα με αναπηρία πρέπει να συμμετέχουν στην ανάπτυξη των εν λόγω πολιτικών.

«Οι άνθρωποι στα υπουργεία και τις αρχές πρέπει να συζητούν με ανθρώπους σαν κι εμένα όταν θεσπίζουν νόμους και πολιτικές. Οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τις επιθυμίες και τις ανάγκες μας και όχι να δυσκολεύουν τη ζωή μας». (Άνδρας, 32 ετών, Βουλγαρία, ερωτηθείς κατά τη διάρκεια της έρευνας)

2) Έκθεση: Ακούσια εισαγωγή και ακούσια θεραπεία ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας

Η δεύτερη έκθεση του FRA υπογραμμίζει ότι **οι νόμοι που διέπουν την ακούσια εισαγωγή ή θεραπεία** πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα θεμελιώδη δικαιώματα της σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Παρότι όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ προβλέπουν στοιχειώδεις εγγυήσεις, η επιτόπια έρευνα του FRA καταδεικνύει ότι οι εμπειρίες της ακούσιας εισαγωγής ή θεραπείας είναι ως επί το πλείστον αρνητικές λόγω:

- της ελλιπής ενημέρωσης των ασθενών σχετικά με την εφαρμοζόμενη διαδικασία και την κατάσταση της υγείας τους, με αποτέλεσμα οι ασθενείς να μην αντιλαμβάνονται την κατάστασή τους κατά τη νοσηλεία, και
- του αισθήματος φόβου και ταπείνωσης κατά τη θεραπεία.

Η εκούσια εισαγωγή και θεραπεία αξιολογήθηκε πιο θετικά.

Αμφότερες οι εκθέσεις του FRA παρέχουν κατάλληλη βάση για τη διεξαγωγή συζητήσεων σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών σχετικά με τον τρόπο προστασίας και πραγμάτωσης των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, μπορούν μάλιστα να χρησιμοποιηθούν από την ΕΕ και τα κράτη μέλη ως εργαλείο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Για τις πλήρεις εκθέσεις βλ.:

- [Ακούσια εισαγωγή και ακούσια θεραπεία ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας](#)
- [Επιλογή και έλεγχος: το δικαίωμα στην ανεξάρτητη διαβίωση - Εμπειρίες ατόμων με διανοητικές αναπηρίες και ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας σε εννέα κράτη μέλη της ΕΕ](#).

Σημειώσεις προς τους συντάκτες:

- Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο του 2008 και, έκτοτε, έχει επικυρωθεί από [21 κράτη μέλη της ΕΕ και την ίδια την ΕΕ](#). Πρόκειται για την πρώτη νομικά δεσμευτική διεθνή σύμβαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην οποία μετέχει η ΕΕ ως συμβαλλόμενο μέρος. Σύμφωνα με τη σύμβαση για τα δικαιώματα των

ατόμων με αναπηρία, οι υπογράφοντες καλούνται, μεταξύ άλλων, να καταστήσουν την ανεξάρτητη διαβίωση πραγματικότητα για όλα τα άτομα με αναπηρία και να προωθήσουν την ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνία.

- Τα προβλήματα ψυχικής υγείας μπορούν να επηρεάσουν τις σκέψεις, το σώμα, τα συναισθήματα και τη συμπεριφορά των ατόμων. Στα προβλήματα ψυχικής υγείας περιλαμβάνονται η κατάθλιψη, η διπολική διαταραχή (μανιοκατάθλιψη), η διαταραχή ελλειμματικής προσοχής/υπερκινητικότητας, οι αγχώδεις διαταραχές, οι διατροφικές διαταραχές, η σχιζοφρένεια και οι διαταραχές συμπεριφοράς.
- Η διανοητική διαταραχή είναι μια μόνιμη κατάσταση, χαρακτηριστικό της οποίας είναι οι σημαντικά χαμηλότερες διανοητικές ικανότητες σε σχέση με τον μέσο όρο, γεγονός που συνεπάγεται περιορισμένη διανοητική λειτουργία και προσαρμοστική συμπεριφορά. Εμφανίζεται συνήθως από τη γέννηση ή αναπτύσσεται πριν από την ηλικία των 18 ετών. Ως παραδείγματα αναφέρονται το σύνδρομο του Asperger, ο αυτισμός και το σύνδρομο Down.
- Οι εννέα χώρες που καλύπτει η έκθεση «Επιλογή και έλεγχος» είναι: η Βουλγαρία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ουγγαρία, η Λεττονία, η Ρουμανία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.
- Η έκθεση για την ακούσια εισαγωγή και θεραπεία περιλαμβάνει τη συγκριτική ανάλυση των νομοθεσιών των 27 κρατών μελών της ΕΕ καθώς και τις προσωπικές εμπειρίες από τις εννέα χώρες που καλύπτει η έκθεση «Επιλογή και έλεγχος».
- Αποστολή του Οργανισμού των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) είναι να παρέχει τεκμηριωμένες συμβουλές στους αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, συμβάλλοντας με αυτό τον τρόπο στην πληρέστερη ενημέρωση, στη στέρεη πλαισίωση και στη βέλτιστη οριοθέτηση των συζητήσεων και των πολιτικών για τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με την ομάδα του FRA για τα μέσα ενημέρωσης:
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: media@fra.europa.eu
Τηλ.: +43 1 580 30 642